

“En una institució de la categoria d’una escola ha d’intervenir tothom: govern i municipis, ciutadans, pagesos, mestres i joves, pares i mares. I l’entusiasme per la capacitat d’aprendre, pel progrés de la humanitat, en definitiva, això ja és doctrina. Però jo voldria que fos vivència.”

“Cal descobrir en els infants allò que ni tan sols encara coneixen d’ells mateixos. Cal entendre el que passa pel seu interior abans que ells puguin intuir-ho.”

“És necessari intentar recordar el propi pas per l’escola. El que no ens agradava, el que necessitàvem, el que no suportàvem... Només així no caurem en el mateix error. Si no som conscients de com vam viure la nostra escola, tornarem a fer les mateixes barrabassades que ens van fer a nosaltres.”

Marta Mata

Marta Mata i Garriga neix a Barcelona el 22 de juny de 1926; és la segona filla de Josep Mata, tècnic industrial i hereu d’una antiga casa rural a Saïfores (Baix Penedès), i d’Àngels Garriga, mestra del Patronato Escolar de l’Ajuntament de Barcelona. Realitza els estudis d’educació primària als grups escolars Baixeras i Pere Vila, i el 1937 comença el batxillerat al prestigiós Institut-Escola de la Generalitat. Acaba el batxillerat el 1943 al mateix centre (però ara sota el nom d’Instituto Verdaguer).

Marta Mata entén l’educació pública com a peça mestra de la millora de la societat i defensa el dret a l’educació amb la divisa “l’escola bona per a tots”

El 1944 es trasllada a Cal Matas, la casa familiar de Saïfores, un petit poble de 70 habitants en el qual comença a treballar en l’educació del temps lliure dels infants. Aquí és on es desvetlla la seva vocació de pedagoga, sota el mestratge de la seva mare, i on posa tot el seu esforç al ser-

vei de la recuperació de l’educació democràtica i de l’escola de qualitat. Marta Mata entén l’educació pública com a peça mestra de la millora de la societat i defensa el dret a l’educació amb la divisa “l’escola bona per a tots”.

Des de Cal Matas, Marta Mata fa, en règim lliure, la llicenciatura de filosofia i lletres de la Universitat de Barcelona, que acaba l’any 1957, i continua amb els cursos de doctorat. A més, pertany a la primera promoció de l’especialitat de pedagogia, reiniciada després de la clausura de 1939. Amb el temps, Cal Matas s’ha convertit en un lloc de peregrinació de mestres, en un centre de convivència i estudi obert a famílies i a grups en general, i especialment dedicat a mestres i infants.

El 1965 Marta Mata es trasllada a Barcelona per fundar, juntament amb altres mestres de diverses escoles (com M. Antònia Canals, M. Teresa Codina, Jordi Cots, Pere Darder, Enric Lluch i Anna M. Roig), i amb el suport d’alguns pares d’alumnes, l’Escola de Mestres Rosa Sensat, a la qual es dedica completament. També comença altres projectes que han estat la base de la renovació pedagògica de

l’escola a Catalunya en els darrers 30 anys, una feina feta sempre en connexió amb altres entitats docents d’universitats i institucions de la resta de l’estat espanyol, Portugal, França, el Regne Unit, Itàlia o Xile. A l’Escola de Mestres Rosa Sensat, hi organitza programes de formació de mestres, com ara les escoles d’estiu, i s’especialitza en l’ensenyament de les “llengües en contacte” a l’escola, en la didàctica de la llengua escrita, i en la fonologia catalana i castellana.

Més endavant, el 1971, participa en la creació de l’Institut de Ciències de l’Educació (ICE) de la Universitat Autònoma, i l’any següent participa en l’inici de l’Escola de Mestres de Sant Cugat de la mateixa universitat, on imparteix diversos cursos de didàctica de la llengua i de pedagogia. A partir d’aquest moment desplega un extens programa d’investigació sobre l’ensenyament de la llengua catalana, i esdevé mestra de mestres.

Marta Mata també desplega una llarga trajectòria política des que el 1977 esdevé parlamentària al Congrés dels Diputats pel Partit dels Socialistes de Catalunya. Es dedica a tasques relacionades amb l’ensenyament i la renovació pedagògica i desenvolupa programes en pro de la igualtat d’oportunitats, a més de convertir-se en una defensora de la *Llei de normalització lingüística* a Catalunya i la normalització de l’ús del català a les universitats. Paral·lelament, esdevé vicepresidenta del Consell Escolar de l’Estat des de la seva creació el 1986, organisme que presideix fins a la seva mort l’any 2006.

El 1984 es constitueix la Fundació Àngels Garriga de Mata, el patronat i el consell de la qual presideix la mateixa Marta Mata també fins a

la seva mort. Aquesta entitat té per objectiu el desenvolupament d’una concepció dinàmica de l’escola i l’establiment de les relacions entre el món de la cultura, del treball i del civisme.

L’any 1999 Marta Mata és nomenada doctora honoris causa per la UAB, distinció que posa en relleu la seva tasca com a pedagoga, la seva lluita per la recuperació de la memòria històrica educativa a Catalunya després de la Guerra Civil, i la defensa que fa de l’escola pública, democràtica i catalana. L’any 2000, i en representació de l’Escola de Mestres Rosa Sensat, recull el XX Premi per la Pau, i el 2002 recull el Premi Ramon Fuster.

Les seves publicacions en el camp de la pedagogia són molt nombroses. A banda

dels llibres d’exercicis i de didàctica de la fonètica, la lectura i l’escriptura, crea i adapta contes infantils i escriu multitud d’articles de pedagogia i de política educativa en diaris i revistes com *Cuadernos de pedagogía*, *Perspectiva escolar* – impulsada per ella mateixa el 1974– o *Infància*, en què escriu editorials i guions temàtics en els respectius consells de redacció. És directora pedagògica de les col·leccions *Desplega Vela*, *La Galera d’Or*, *Els Llibres dels Colors*, *Nous Horitzons*, *La Ruta del Sol* (totes de l’editorial La Galera), *La Clau de Rosa Sensat (Onda)* i *Rondalles de Menorca (Menorca)*. A més a més, és assessora d’altres editorials (com *Teide* i *Vicens-Vives*) i de la revista *Cavall Fort*, així com de diverses col·leccions o llibres de caire educatiu. Entre les seves publicacions de caire polític, cal destacar la declaració *Per una nova escola pública*, de 1975.

Equip de Redacció de PrisMa
www.educat.cat
educat@prisma.cat